

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.514/2020/6.

A tanács tagjai: . Zánthy János
a tanács elnöke

. Bérces Nóra
előadó bíró

. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

Az alperes: ... Megyei Rendőr-főkapitányság

Az alperes képviselője: ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: azonnali hatályú lemondás jogszerűségének megállapítása, kártérítés, illetmény megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.441/2019/10. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7. K. 27.005/2019/10-I. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.441/2019/10. számú ítéletét - a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében - hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 1994. december 1-jétől állt szolgálati jogviszonyban az alperessel, jogviszonya megszüntetésekor jogtanácsos munkakörben, kiemelt főelőadó beosztásban. 2017 márciusában Magyarország déli határszakaszán határrendészeti feladatokat látott el. A 2017. március 9-én 2

órától 2017. március 10-én 12 óráig folyamatosan tartó szolgálata alatt 2017. március 10-én 2 óra 25 perckor az általa vezetett szolgálati gépjárművel hátramenet során nekiütközött az ott parkoló ... típusú személygépkocsi bal hátsó sarkának.

- [2] A baleset miatt a felperessel szemben fegyelmi eljárás indult, melynek eredményeképpen az alperes 50.000 forint pénzbírsággal sújtotta a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 185. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározottak szerint. A fenytetés kiszabásáról rendelkező határozattal szembeni panaszt az országos rendőr-főkapitány elutasította, és a fegyelmi határozatot helybenhagyta, majd a felperes keresete folytán eljáró Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 7.M.291/2017/14-I. számú ítéletével az országos rendőr-főkapitány határozatát az alperes határozatára is kiterjedően megváltoztatta, és a felperessel szemben kiszabott pénzbírság fenytétét 25.000 forintra mérsékelte. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 8.Kf.650.037/2018/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 7.M.291/2017. szám alatt folyamatban volt perben az alperes 2018. január 16-án előterjesztett - a felperessel 2018. január 22-én közölt - ellenkérelmében az alábbi nyilatkozat szerepelt: „Amennyiben a hivatásos állomány tagja nem lenne képes arra, hogy megítélje, hogy fáradt-e, akkor felmerülhet a kérdés, hogy alkalmas-e a hivatásos szolgálatra. A hivatásos állomány tagjai rendszeresen évente részt vesznek orvosi és két évente pszichológiai vizsgálaton is”. A 2018. február 13-án megtartott tárgyaláson az 5. sorszám alatti jegyzőkönyv szerint az alperesi képviselő az alkalmasság körében az alábbi nyilatkozatot tette: „ (...) a rendőrök egyrészt egészségügyi alkalmassági vizsgálaton, másrészt pszichikai vizsgálaton esnek át, itt vizsgálják a terhelhetőségüket, adott esetben azt, hogy egy 24 órás szolgálatot tudnak-e teljesíteni. A felperesnél ezeken a vizsgálatokon nem merült fel probléma, és negatív megállapításokat, áttekintve a vizsgálatok eredményét, nem rögzítettek.”
- [4] A felperes 2018. március 9-én a hajnali órákban elektronikus úton, majd a hivatali munkaidő kezdetén, 7 óra 30 perckor a szolgálati előjárója útján személyesen is azonnali hatályú lemondást közölt az alperessel. Ennek indokolása az alábbiakat tartalmazta: „2017. március 9-én 02.00 órától 2017. március 10-én 12.00 óráig tartó munkaidőt állapított meg részemre a ... megyébe vezényelt század parancsnoka. A kizárólag logisztikai feladat ellátása (gépjárművezetés, fizikai munka, ételmeiszer és védőital biztosítás) így 35 óra megterhelést jelentett. A Hszt. 125. §-a szerint a napi szolgálatteljesítési idő nem lehet tizenkét óránál hosszabb, továbbá a Hszt. 136. §-ának (3) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagja részére a napi szolgálati tevékenység befejezése és a következő napi szolgálatteljesítés megkezdése között legalább nyolc óra egybefüggő pihenőidőt kell biztosítani, amely szintén nem történt meg. Számomra ez olyan súlyos törvényi sérelmet jelent, hogy a jövőre nézve tőlem a hivatásos jogviszony fenntartása nem várható el. Fentiekkal összefüggően a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtti munkaügyi perben a (... Itsz., bírósági ügyszáma 7.M.291/2017/3. jegyzőkönyv munkáltatói nyilatkozat 7. oldal 10. bek.) a munkáltató úgy vonta kétségbe a hivatásos szolgálatra vonatkozó alkalmasságomat, hogy ez ténylegesen az emberi méltóságomban olyan súlyosan sértett, hogy így a hivatásos állomány tagjaként további szolgálatra katonához és emberhez méltó módon nem látok lehetőséget”.
- [5] 2018. március 9-én a felperessel személyügyi elbeszélgetésre került sor, amelyen tájékoztatták arról, hogy az azonnali hatályú lemondását az alperes vezetője nem tartja megalapozottnak.
- [6] Az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője a számú parancsával a felperes szolgálati viszonyát az azonnali hatályú lemondására tekintettel megszüntette a Hszt. 80. § (2) bekezdés c) pontja, 85. §-a, valamint a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI.16.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 47. §-a alapján, a megszűnés időpontjaként 2018. március 10-ét meghatározva. A parancs rendelkezett arról is, hogy felperes köteles a Hszt. 84. § (2) bekezdése

szerint a lemondási időre járó illetményének megfelelő összeget (993.679 forintot) megtéríteni, tekintettel arra, hogy az azonnali hatályú lemondás oka megalapozatlan.

- [7] Az alperes a 2018. április 11-én kelt intézkedésében tájékoztatta a felperest arról, hogy a szolgálati jogviszonyt megszüntető állományparancs alapján - kéthavi lemondási időre járó illetmény összegének megfelelő - nettó 770.477 forint visszafizetési kötelezettsége keletkezett, amelyből 549.474 forint megtérült, a fennmaradó tartozása 221.003 forint, és felhívta, hogy a felperes azt a Hszt. 164. §-a alapján 30 napon belül fizesse meg. Az alperes 2018. április 16-án kiállította a felperes közszolgálati igazolását is, amelyen feltüntetésre került ez az összeg tartozásként.
- [8] A felperes az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjének számú állományparancsával szemben szolgálati panaszt terjesztett elő, amelyet a belügyminiszter a számú határozatával elutasított, egyben helybenhagyta a szolgálati jogviszonyt megszüntető állományparancsot.
- [9] A felperes munkaköri feladatainak átadására 2018. március 9-én került sor. Az átadás-átvétellel kapcsolatos feladatokban ..., ..., ... és ... vett részt az alperes igazgatási osztályáról, akiknek rendkívüli munkavégzését az alperes elrendelte és részükre erre tekintettel díjazást fizetett.

A felperes keresete, az alperes védírata

- [10] A felperes a keresetlevelében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest nettó 524.334 forint illetmény megfizetésére, továbbá kérte a számú belügyminiszteri határozat megváltoztatását, mivel az azonnali hatályú lemondása jogszerű, és erre figyelemmel az alperes további kötelezését kérte 3.495.179 forint felmentési időre járó illetmény, valamint 5.003.000 forint végkielégítés - összesen 8.498.179 forint - és ezen összegek 2018. március 10-től esedékes késedelmi kamatainak a megfizetésére.
- [11] Az alperes védíratában a kereseti kérelem elutasítását kérte, és a Közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 132. §-a alapján viszontkeresettel élt, melyben arra figyelemmel, hogy a felperes a hivatásos szolgálati jogviszonyát jogellenesen szüntette meg, a lemondási időre járó illetménynek megfelelő bruttó 993.679 forint, valamint 324.070 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a felperest a Hszt. 85. §-a, valamint a 84. § (2) bekezdése alapján.
- [12] A felperes a viszontkeresetre előterjesztett ellenkérelmében a Kp. 134. § (3) bekezdésére és a Kp. 81. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással az eljárás megszüntetését kérte. Álláspontja szerint a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja szerint a viszontkereset visszautasításának lett volna helye hivatalból, mivel az alperesnek a Kp. 134. § (1) bekezdése szerinti speciális perben lett volna lehetősége a kártérítési igényét érvényesíteni, azonban az ezzel kapcsolatos keresetindítási határidőt elmulasztotta, melyet nem lehet azzal pótolni, hogy viszontkeresettel él.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 524.334 forint nettó illetményt, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az azonnali hatályú lemondás jogellenességének jogkövetkezményeként 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 993.679 forintot, valamint kártérítésként 166.292 forintot, ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította. Rendelkezett az illeték és a perköltség viselése felől.
- [14] Az elsőfokú bíróság a felperes illetményfizetés iránti keresetét alaposnak, az azonnali hatályú lemondás jogszerűségének megállapítása és jogkövetkezményének alkalmazása iránti kereseti kérelmét alaptalannak, míg a viszontkeresetet túlnyomórészt alaposnak találta.
- [15] Az illetmény megfizetése iránti kereseti kérelem körében a Hszt. 99. § (1) bekezdése, 164. § (1), (2) bekezdése, 163. § (6) bekezdése, továbbá a BM rendelet 47. § (2), (3) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes nettó járandóságából további levonásnak csak a Hszt. 164. § (1)-(2)

bekezdésében foglaltak szerint lehetett volna helye, az alperes azonban e rendelkezések figyelmen kívül hagyásával, jogellenesen vont le 524.334 forintot, ezért ezen összeg megfizetésére kötelezte az alperest.

- [16] Az azonnali hatályú lemondás jogszerűsége körében az elsőfokú bíróság a Hszt. 80. § (2) bekezdés c) pontjára, 85. § (1), (2) bekezdésére, valamint a Hszt. 3. §-ára és 4. § (1) bekezdésére alapította a döntését. Érvelése szerint a Hszt. 85. §-ában szabályozott azonnali hatályú lemondás a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 78. §-ában szabályozott azonnali hatályú felmondás jogintézményével azonos rendeltetésű, melyet alátámaszt a Hszt. indokolása is, ezért annak ellenére, hogy az nem tartalmaz az azonnali hatályú lemondás jogának gyakorlására határidőt, ez a jog - figyelembe véve a Hszt.-ben a szolgálati viszonyra vonatkozó alapelvek között rögzített együttműködési kötelezettséget és a joggal való visszaélés tilalmát is - nem gyakorolható időben korlátlanul. Ez a jogértelmezés következik a jogintézmény elnevezésében szereplő „azonnali” kifejezésből, valamint abból, hogy olyan fokú jogsértés esetén gyakorolható, amikor a szolgálati jogviszony fenntartása nem várható el a hivatásos állomány tagjától, és ennek megfelelően az a lemondás bejelentését követő napon hatályosul is. Ha hivatásos állomány tagja az arra okot adó körülményről való tudomásszerzéstől számítottan a szolgálati jogviszonyát hosszabb időn keresztül fenntartja, azzal maga cáfolja, hogy a jogsértés olyan súlyú volt, amely miatt a szolgálati jogviszony fenntartása tőle nem elvárható.
- [17] A felperes az azonnali hatályú lemondását részben a 2017. március 9-10-i előjárói rendelkezésre alapította, úgy, hogy az ellen a Hszt. 267. §-a alapján a korábbiakban szolgálati panasszal nem élt, és azt egyéb formában sem sérelmezte, a Hszt. 103. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint sem járt el. Ezért megalapozottan és jogszerűen nem élhetett azonnali hatályú lemondással amiatt, hogy a szolgálatteljesítési idő a Hszt. 135. §-ába ütközött az egy évvel korábbi szolgálatteljesítése során. Az ok-okozati összefüggés sem állapítható meg ebben az esetben az azonnali hatályú lemondás és a sérelmezett előjárói magatartás között, mivel a lemondásra csak hosszabb idő - a perbeli esetben egy év - után került sor. A Hszt. 3. §-ára és 4. §-ára hivatkozva kifejtette, hogy amennyiben a hivatásos állomány tagja hosszabb időn át nem szünteti meg szolgálati jogviszonyát egy általa sérelmesnek tartott előjárói magatartás miatt, azzal azt fejezi ki, hogy jogviszonyának fenntartása mellett határozott, és ebben a jóhiszemű joggyakorlás elve szerint a rendvédelmi szerv alappal bízhat. Erre tekintettel nem vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a sérelmezett 2017. március 9-10-i szolgálatteljesítési idő jogszerű volt-e vagy sem, tekintve, hogy ez a kérdés az azonnali hatályú lemondás jogszerűsége körében jogi jelentőséggel - a fentiek szerint - nem bírt.
- [18] Az azonnali hatályú lemondás második indoka vonatkozásában megállapította, hogy az nem valós. Az azonnali hatályú lemondás szerint a munkáltató a 7.M.291/2017/3. számú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatával vonta kétségbe a felperes hivatásos szolgálatra való alkalmasságát, azonban a perben 3. sorszám alatt jegyzőkönyv nem került felvételre. A bíróság 2018. február 13-án tartotta az első tárgyalást, erről jegyzőkönyv 5. sorszám alatt készült, de ezen a tárgyaláson az alperes nem tett a felperes alkalmatlanságára vonatkozó nyilatkozatot, csupán arra hivatkozott, hogy az egészségügyi és pszichikai alkalmassági vizsgálaton nem merült fel probléma a felperes tekintetében.
- [19] Amennyiben a 7.M.291/2017/3. számon előterjesztett ellenkérelem 7. oldal utolsó előtti bekezdésében foglalt alperesi nyilatkozatot kellene érteni az azonnali hatályú lemondás második indokaként, akkor az sem szolgálhatott okszerűen alapul a hivatásos szolgálati jogviszony azonnali hatállyal történő megszüntetésére. Mivel a felperes e nyilatkozat tartalmát 2018. január 22-én megismerte, azonban a szolgálati jogviszonyát ezt követően is több mint egy hónapon keresztül, 2018. március 9-ig fenntartotta, mely önmagában cáfolja, hogy az alperes a nyilatkozattal olyan sérelmet okozott, amely miatt a szolgálati viszonyának fenntartása nem volt elvárható. A nyilatkozat tartalmát is értékelve kifejtette, hogy az az objektív értéktétel szerint a felperes személyére vonatkozóan az emberi méltóság megsértését jelentő, vagy fenyegető tartalommal nem bírt. Az alperes a nyilatkozatát a keresetlevelében foglaltakra tekintettel terjesztette elő, arra reagálva fejtette

ki az álláspontját, az a felperesre nézve negatív megállapítást nem tartalmazott. Azt is kiemelte, hogy az azonnali hatályú lemondás indoka szempontjából nem a felperes szubjektív értékítéletének van jelentősége a szolgálati előljáró magatartásának megítélése kapcsán, hanem annak, hogy az az objektív értékítélet szerint alkalmas-e az emberi méltóság megsértésére.

- [20] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes Hszt. 85. § (2) bekezdése alapján előterjesztett felmentési időre járó távolléti díj és végkielégítés iránti kereseti kérelmét a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [21] Az azonnali hatályú lemondás jogellenességére alapított viszontkereseti kérelmet az elsőfokú bíróság érdemben bírálta el, s az azonnali hatályú lemondás megalapozatlanságára tekintettel a Hszt. 85. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest a lemondási időre járó illetménynek megfelelő 993.679 forint, valamint az azonnali hatályú lemondással okozati összefüggésben keletkezett 167.292 forint kár alperes részére történő megfizetésére, az ezt meghaladó viszontkeresetet a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [22] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezési kérelem, illetve a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, a Kp. 81. § (1) bekezdés a) pontjára és 48. § (1) bekezdés i) pontjára figyelemmel hivatalból vizsgálta a viszontkereset tekintetében a keresetindítási határidő megtartottságát.
- [23] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, annak a viszontkeresetre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, a viszontkereset tárgyában a pert megszüntette, a felperes perköltség fizetésére kötelezését mellőzte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [24] Az azonnali hatályú lemondás jogszerűsége körében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és a megfelelő jogszabályi rendelkezések alkalmazásával érdemben helytálló döntést hozott. A fellebbezés alaptalanul állította, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött a kereseti kérelemről, mivel a felperes nem is terjesztett elő olyan kereseti kérelmet, amelyben a belügyminiszteri határozat jogszerűségének vagy jogellenességének megállapítását kérte volna. A felperes szolgálati jogviszonyát a 2018. március 9-én közölt azonnali hatályú lemondás szüntette meg, melyre figyelemmel a szolgálati jogviszony a Hszt. 85. § (1) bekezdése szerint 2018. március 10-i hatállyal megszűnt. Az elsőfokú bíróságnak nem a BM rendelet 47. § (2) bekezdése értelmében kiadmányozott számú állományparancs és az azt helybenhagyó számú belügyminiszteri határozat jogszerűségéről vagy jogellenességéről kellett állást foglalnia, hanem a felperes azonnali hatályú lemondása jogszerűségéről, hiszen a keresettel érvényesített felmentési időre járó távolléti díj és a végkielégítés akkor illette volna őt meg, ha az azonnali hatályú lemondás oka és az azt megalapozó körülmények valósnak bizonyulnak.
- [25] Az azonnali hatályú lemondás vonatkozásában a másodfokú bíróság kifejtette, hogy az csak kivételes esetben gyakorolható jogintézmény, amely az ok és okozat szoros időbeli egymásutánosságát feltételezi. Egyetértett azzal, hogy a Hszt. 85. § (1) bekezdése nem szab határidőt, azonban ez a jog a Hszt. alapelvei között rögzített együttműködési kötelezettségre (Hszt. 3. §) és joggal való visszaélés tilalmára (Hszt. 4. §) is figyelemmel nem gyakorolható időben korlátlanul. A perbeli esetben az azonnali hatályú lemondás közlése és a felperes 2017. március 9-10-i sérelmezett szolgálatteljesítése között egy év telt el. Az elsőfokú bíróság nem azért nem vizsgálta a szolgálatsszervezés jogszerűségét, mert a felperes nem terjesztett elő szolgálati panaszt, hanem azért, mert okszerűtlennek tartotta a hivatkozást minderre egy évvel később, ezért a sérelmezett szolgálatszervezés, illetve szolgálatteljesítési idő jogszerűsége az azonnali hatályú lemondás jogszerűsége szempontjából jogi jelentőséggel nem bír.
- [26] Az azonnali hatályú lemondás második indokával kapcsolatban is egyetértett az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásával. A felperes azon fellebbezési érvelésével összefüggésben, mely szerint az alperes a jogviszonya megszüntetését tervezte, hiszen az igazgatási osztályra álláspályázatot írt ki

2017 októberében, a másodfokú bíróság megjegyezte, hogy a szolgálati jogviszonyát a felperes szüntette meg, így az ő lemondása és az igazgatási osztályon dolgozó többi személy tervezett felvétele között összefüggés nem lehet.

- [27] A felperes által a másodfokú eljárásban csatolt bizonyítékok figyelembe vételére a Kp. 100. § (3) bekezdése alapján nem volt lehetőség, mert azok elbírálásuk esetén sem eredményezhettek volna rá kedvezőbb határozatot. Az azonnali hatályú lemondás indokolása végleges, az utólag nem egészíthető ki, és nincs helye olyan új indok bizonyításának, amelynek közlése a lemondásban nem történt meg.
- [28] A fellebbezést a vizontkereset tekintetében részben alaposnak találta. Érvelése szerint az alperes a Kp. 134. § (3) bekezdésében meghatározott igényérvényesítési határidőt elmulasztotta, erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a vizontkeresetet a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja alapján vissza kellett volna utasítania, illetve a pert meg kellett volna szüntetnie. E ennek hiányában a másodfokú bíróság a pert a vizontkereset tárgyában a Kp. 81. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 110. § (4) bekezdése szerint abban a részben, amelyre a megszüntetési ok fennállt, hatályon kívül helyezte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [29] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte abban a körben, amelyben az elsőfokú ítéletet - amely a szolgálati jogviszonyának azonnali hatályú megszüntetése jogszerűségére vonatkozó, és az ezzel összefüggő 8.498.179 forint és kamatai megfizetésére irányuló keresetét elutasította - helybenhagyta, és a másodfokú bíróságot az új eljárásban a kereseti kérelemnek megfelelő határozat meghozatalára kérte utasítani a Kp. 121. § (1) bekezdése alapján. Ennek keretében - arra figyelemmel, hogy a Hszt. 80. § (2) bekezdés c) pontja alapján a hivatásos szolgálati jogviszonyáról történő azonnali hatályú lemondása a Hszt. 85. § (1) bekezdése szerint jogszerű volt - 8 havi felmentési időre járó illetménynek megfelelő 3.495.179 forint, továbbá 10 havi távolléti díjnak megfelelő 5.003.000 forint összegű végkielégítés, valamint ezen összegek 2018. március 10. napjától esedékes késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Hszt. 85. § (2) bekezdése alapján.
- [30] A felperes a Kp. 4. § (1) bekezdéséből kiindulva azzal érvelt, hogy az általa indított közszolgálati perben a felülvizsgálandó döntés kizárólag a belügyminiszter ... számú határozata volt, amely egyáltalán nem foglalkozik a 36 órás munkaidő jogellenességének vizsgálatával annak ellenére, hogy a felperes ezen jogszabálysértést és ennek munkáltatói figyelmen kívül hagyását nehezményezte. Azonban sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem döntött erről a kereseti kérelemről, ezáltal a Kp. 86. § (1) bekezdése sérült. Az alperes a per folyamán a munkaidővel összefüggésben a 2003/88/EK irányelv 6. cikkére hivatkozott, azonban figyelmen kívül hagyta a 3. cikket, de valójában az irányelv egyik cikkét sem tartotta be, holott azokat a Hszt. szövege is megfelelően tartalmazza. A BM határozat jogszerűsége körében meghozni elmulasztott döntés súlyos eljárási szabálysértés, amely a felülvizsgálati kérelmét megalapozza.
- [31] A másodfokú bíróság téves megállapításával szemben a felperes kérte a bíróságtól a BM határozat megváltoztatását, egyúttal annak jogellenességét is kifejtette a keresetében, megjelölve a lemondás alapjául szolgáló jogszabályt és azt, hogy a BM határozat miért jogszabálysértő.
- [32] A felperes szerint nem okszerű és jogszabállyal sem alátámasztott az a bírói értelmezés, mely szerint az azonnali hatályú lemondás csak kivételesen gyakorolható jogintézmény, és a törvény az ok és okozat szoros időbeli egymásutánosságát feltételezi. Mind az azonnali hatályú lemondásnak, mind a lemondásnak megvannak a maga speciális anyagi és eljárási szabályai, és a törvényalkotó nem tekinti egyiket sem kivételesnek a másikhoz képest. Egy úgynevezett feltételezés nem lehet ítéletkezés alapja. Álláspontja szerint az azonnali hatályú lemondás gyakorlathatóságának szubjektív és objektív időbeli korlátainak hiánya a Hszt.-ben nem pótolható a bíróságok által a felperes terhére

azon a módon, hogy az együttműködési kötelezettség és rendeltetésszerű joggyakorlás hiányát róják a terhére.

- [33] A felperes kifogásolta azt is, hogy az eljáró bíróságok őt tekintették a Hszt. 3. §-ában és 4. §-ában foglalt együttműködési kötelezettség és rendeltetésszerű joggyakorlás megszegőjének, holott vonatkozásában még az egyébként a Hszt.-ben nem szereplő 15 napos és 1 éves határidő sem kezdődhetett el, hiszen a munkáltató részéről nem történt meg a saját mulasztásának a megállapítása. Éppen ellenkezőleg, az alperes volt az, aki alaptalanul kezdeményezett két büntetőeljárást a felperessel szemben a 2017. március 9-10-i munkavégzéssel kapcsolatban, ezáltal a munkáltatói együttműködési kötelezettséget és a rendeltetésszerű joggyakorlási kötelezettséget megszegve ellehetetlenítette a felperesnek a nála betöltött jogtanácsosi karrierjét. A bíróságok nem adtak arra sem elégséges és részletes indokolást, hogy a 15 napos határidő mikor kezdődött, az 1 éves szubjektív határidő betartása miért nem elfogadható mégsem számukra, noha a periratokban minden nyilatkozat a rendelkezésükre állt. Ezáltal a Kp. 2. § (1) bekezdése, a hatékony jogvédelemhez való joga sérült.
- [34] A felperes hangsúlyozta, hogy a „szabálysértési bírósági szakban” az ő terhére tett súlyosan ignoráló alperesi nyilatkozat bizonyította az alperes valódi szándékát és értékítéletét vele szemben. Ez a 7.M.291/2017/3. számú alperesi beadvány 7. oldal utolsó előtti bekezdésében szerepel, melyből kitűnik, hogy az alperes őt valóban alkalmatlannak tartja a hivatásos szolgálatra. Ez az irat 2018. január 22-én került számára kézbesítésre, ami a 2018. március 9-i lemondás előtt mindössze másfél hónap. A bíróságok döntően okszerűtlenül értékelték ezt az alperesi nyilatkozatot, valamint az alperes által előterjesztett álláshirdetés hatását és okát is. Ez az álláshirdetés a felperes jogtanácsosi munkakörét és vezető-helyettesi beosztását hirdette meg, mely a bíróságok értékelésével szemben azt bizonyítja, hogy az alperes valójában az ő osztályvezető-helyettesi beosztásából történő felmentését készítette elő. A másodfokú ítélet [56] bekezdése tévesen fogalmaz, mivel a felperes nem azért mondott le szolgálati jogviszonyáról, mert az alperes más munkavállalók felvételét tervezte.
- [35] Okszerűtlennek és tévesnek találta a másodfokú bíróságnak az ítélet [53] bekezdésében szereplő értékelését is, mely szerint a hosszabb idő elteltére figyelemmel a felperes maga sem tekintette olyan súlyúnak a jogsérelmeket, amelyek miatt a jogviszony fenntartása tőle ne lenne elvárható. Ezzel szemben az alperesi együttműködés hiányában azt sem tudhatta, hogy az alperes egyáltalán megállapította-e a munkajogi normák sérelmét, a felperes mindösszesen azzal szembesült, hogy ellene eljárások kezdődtek.
- [36] Nem fogadható el az [54] bekezdésben tett bírósági értékítélet sem, mely szerint nincs jogi jelentősége a 36 órás egybefüggő munkaidőre vezényletsnek, ráadásul e körben a bíróság a szolgálatsszervezés kifejezést használta, ami nem tükrözi a valóságot. Nem volt ugyanis előre megtervezett szolgálatsszervezés az egybefüggő 36 órás munkavégzésére, hanem az történt, hogy őt egyszerűen csak nem váltották le sem 8 óra, sem 12 óra eltelte után.
- [37] A felperes az azonnali hatályú lemondás második okával kapcsolatban azt emelte ki, hogy abban az egyik döntő elem a tőle elvárhatóság, éppen ezért nem fogadható el azon elutasítási ok, hogy nem történt ilyen jellegű érdeksérelm, és nem az egyén szubjektív értékítélete a döntő.–Abból, hogy az ORFK vezetője nem látta bizonyítottnak a felperes emberi jogainak és méltóságának súlyos megsértését, az következik, hogy magának a sérelemnek a bekövetkezését az ORFK nem vitatta, csak nem találta olyan súlyúnak, amelyet az azonnali hatályú lemondás alapjául el tud fogadni. A vitatott kijelentés azonban a felperes szakmai becsületének olyan súlyos megsértését jelentette, amely kellő alapot szolgáltatott a jogviszony megszüntetéséhez. A munkáltató nyilatkozata a becsület csorbítására alkalmas volt, mivel a címzettje kétségtelenül azonosítható, és a felperesben azt az érzést keltette, hogy fizikai, pszichikai alkalmatlanság miatt meg fogják szüntetni a jogviszonyát. A jogviszony tervezett megszüntetését támasztja alá az álláshirdetés is, amelynek

jelentkezési határideje 2017. október 15-e, elbírálási határideje 2017. október 31-e volt, és amelyről a felperes csak az alperesi becsatolást követően szerzett tudomást.

- [38] A felperes a másodfokú ítélet [57] bekezdésében foglaltakat is vitatta. Az ott említett bizonyítékokat nem keresetváltoztatás, vagy a lemondási okok kiterjesztése miatt csatolta a per anyagához, annak célja a lemondási okok valóságának és mentális okainak további bizonyítása volt, amely bizonyíték csak az elsőfokú ítélet utáni fellebbezést követően került részére kézbesítésre. A másodfokú bíróság mindezt tévesen értékelte és rekesztette ki a bizonyítékok köréből, aminek következtében a felperes peresztes lett. E körben a felperes a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) „299. § (1) bekezdésének” a sérelmét állította.
- [39] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felülvizsgálati eljárással összefüggésben felmerült 212.454 forint kamarai jogtanácsosi munkadíj megfizetését kérte a becsatolt költségjegyzék alapján.
- [40] Az alperes álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a szolgáltatási jogviszony megszüntetését a felperes jognyilatkozata eredményezte, és a lemondás jogszerűsége esetén ehhez kapcsolódhatnának a Hszt. 85. § (2) bekezdésében megjelölt jogkövetkezmények. A számú állományparancs, illetve az ezt helybenhagyó számú határozat nem váltott ki a jogviszony megszüntetésével kapcsolatban joghatást, hanem a jogviszony megszüntetése okán felmerült gyakorlati kérdéseket rendezte, és rögzítette a munkáltató azon álláspontját, hogy az azonnali hatályú lemondás jogszerűségét vitatja. A bíróságnak valóban nem ezen állományparancsról, illetve határozatról kellett döntenie, hanem az azonnali hatályú lemondás jogszerűségéről, amelyhez a jogkövetkezmények kapcsolódnak.
- [41] Az alperes egyetértett az azonnali hatályú lemondás okszerűsége körében a másodfokú bíróság által kifejtettekkel mind az együttműködési kötelezettség elvének, mind a joggal való visszaélés tilalmának az alkalmazásával. Az azonnali hatályú lemondás okainak vizsgálatánál egy közel egy évvel korábbi esemény nem bírhatott relevanciával.
- [42] Az alperes szerint az azonnali hatályú lemondásban megjelölt másik indokkal kapcsolatban kifejtett ítéleti érvelés is helyes, mely szerint ez az indok elsődlegesen nem valós, és amennyiben mégis az alperes által beazonosított nyilatkozatról van szó, az akkor sem szolgálhatott az azonnali hatályú lemondás alapjául egyrészt az okszerűség hiánya miatt, másrészt azért, mert a vizsgált kijelentés nem minősült az emberi méltóság és jó hírnév megsértésének. Az okszerűség hiányát támasztja alá, hogy a felperes az irat kézhezvételét követően jogviszonyát még több mint egy hónapig fenntartotta. A sérelmezett kijelentés emberi méltóság megsértésére alkalmas voltát az alperes szerint is az objektív értékítélet alapján kell megítélni. A kijelentés általános jellegű volt, és a felperes személyével kapcsolatban kifejezetten az volt az állítás, hogy a vizsgálata során nem merült fel hiányosság, és annak is jelentősége van, hogy a felperes által tett, a szakértői vizsgálatra vonatkozó bizonyítási indítványra reflektált abban az alperes.
- [43] A felperes alaptalanul, az erre vonatkozó döntések megjelölése nélkül hivatkozott arra, hogy a tárgybeli ítéletek az ítélkezési gyakorlattól eltérnek.
- [44] Az álláshirdetéssel összefüggésben hangsúlyozta, hogy a felperes külön megbízás alapján töltötte be az osztályvezető-helyettesi pozíciót a rendes feladata ellátása mellett, többletfeladatként. E megbízást a munkáltató bármikor visszavonhatta volna más személy megbízásával egyidejűleg, és mindez a felperes hivatásos szolgáltatási jogviszonyát és jogtanácsosi státuszát semmiben sem érintette volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [45] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott az alábbiak szerint.
- [46] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése szerint kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, erre figyelemmel a jogerős

ítéletnek csak azt a rendelkezését érintette, amely helybenhagyta a felperes keresetét elutasító elsőfokú döntést.

- [47] A felperes e kereseti kérelmében a számú belügyminiszteri határozat megváltoztatását kérte akként, hogy az azonnali hatályú lemondása jogszerű, és ehhez fűződően kérte az alperes kötelezését 3.495.179 forint felmentési időre járó illetmény, valamint 5.003.000 forint végkielégítés és ezen összegek kamatainak a megfizetésére. Ezzel összefüggésben a felülvizsgálati kérelem megalapozatlanul hivatkozott a Kp. 86. § (1) bekezdésének a sérelmére. A Kp. 86. § (1) bekezdése azt írja elő, hogy az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni, mely eljárásjogi kötelezettségnek az eljáró bíróságok eleget tettek. A felperes által kezdeményezett közszolgálati jogvita abból eredt, hogy a felperes a Hszt. 85. § (1) bekezdésében meghatározott azonnali hatályú lemondással élt, melyre tekintettel a munkáltatónak - a BM rendelet 47. § (2) bekezdésének megfelelően - a szolgálati viszony megszüntetéséről szóló állományparancsot kellett hoznia, és abban nyilatkoznia kellett arról is, hogy az azonnali hatályú lemondás okát megalapozottnak, vagy megalapozatlannak tartja-e, és ettől függően határoznia kellett a megtérítési, illetve helytállási kötelezettségekről a BM rendelet 47. § (3) bekezdésének szabályait megtartva. Az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője a számú parancsában ennek megfelelően járt el, és a felperes ez ellen a parancs ellen élt szolgálati panasszal, melyet az előjáró parancsnok a számú határozattal a Hszt. 268. §-a alapján elutasított, helybenhagyva egyben a fenti állományparancsot. A belügyminiszter határozata ellen előterjesztett kereseti kérelmet a bíróság a felperes marasztalási igényével együtt a Kp. 88. § (1) bekezdése szerint elutasította, ezzel a felperes e keresetéről teljes egészében döntött. A bíróságnak nem kellett külön rendelkeznie a BM határozat megváltoztatásáról sem a munkaidő, sem más körülmény vonatkozásában. Az eljáró bíróságok a felperes által közölt azonnali hatályú lemondást jogellenesnek, ezáltal a szolgálati panaszt elutasító BM határozatot jogszerűnek tartották és határozataikat ennek megfelelően indokolták, így a Kp. 86. § (1) bekezdése nem sérült, a felperes valamennyi kereseti kérelme elbírálásra került.
- [48] Az azonnali hatályú lemondás jogszerűsége körében a bíróságok nem feltételezésre alapították ítéletüket, hanem azt a jogszabály Alaptörvény 28. cikkének megfelelő értelmezésével hozták meg, mely kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [49] A Hszt. 13. § (1) bekezdése szerint a szolgálati viszony az állam nevében eljáró rendvédelmi szerv és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges közszolgálati jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályban és más jogszabályban meghatározott kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg. A 13. § (2) bekezdése szerint elvárás, hogy a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó kötelmeit - a rendvédelmi szerv rendeltetés szerinti feladatainak megvalósítása érdekében - önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, akár életének és testi épségének kockáztatásával és egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti. Ennek fejében a 13. § (3) bekezdése értelmében a rendvédelmi szerv a hivatásos állomány tagjának (2) bekezdés szerinti kötelmeihez igazodó, azok teljesítéséhez szükséges feltételeket, az e törvényben megállapított díjazást, juttatásokat és kedvezményeket biztosítja.
- [50] A jogok és kötelezettségek e sajátos egyensúlyát figyelembe véve kellett értékelni a felperes által közölt azonnali hatályú lemondás jogszerűségét. Mivel a hivatásos állomány tagja részére - az egyoldalú jogviszony-megszüntetési módok közül - a lemondás lehetősége is (Hszt. 84. §) nyitva áll, amelyhez képest az azonnali hatályú lemondás kivételesen gyakorolható jogintézmény. Azzal a

Hszt. 85. § (1) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagja csak akkor élhet, ha a szolgálati előjárója részéről a törvényben meghatározott jogaiban vagy emberi méltóságában olyan súlyos sérelem érte, amely miatt szolgálati viszonyának fenntartása nem várható el tőle. A „tőle elvárhatóság” ebben az esetben a sérelmet szenvedett fél, mint a hivatásos állomány tagja részéről való elvárhatóságot jelenti, ami relatíve szubjektív értékítélet. A jogerős ítélet nem is a „tőle elvárhatóság” tekintetében hivatkozott az objektív mércére, hanem az azonnali hatályú lemondás alapjává tett szolgálati előjárói magatartás és perbeli nyilatkozat kapcsán, mely cselekményeket nem az alapján kellett megítélni, hogy a hivatásos állomány adott tagja szerint azok sértik-e az ő jogait és emberi méltóságát, hanem az adott jogviszonyra irányadó jogok és kötelezettségek együttes mérlegelésével kialakított objektív értékítélet alapján.

- [51] Az objektíve súlyos sérelmet jelentő munkáltatói magatartás is csak akkor eredményezheti azonban a jogviszony jogszerű megszüntetését, ha az azonnali hatályú lemondással a sérelem észlelésétől számított észszerű időn belül él a hivatásos állomány tagja. Az, hogy a jogalkotó nem tűzött határidőt az azonnali hatályú lemondás gyakorlásához, nem azt jelenti, hogy e jog a hivatásos állomány tagja részéről az elévülési időn belül bármikor gyakorolható. Az objektív és szubjektív határidő hiányából éppen az következik, hogy mindig a konkrét eset valamennyi körülményét vizsgálva, esetenként kell megítélni azt, hogy az azonnali hatályú lemondás gyakorlására a jogintézmény rendeltetésének, céljának megfelelően került-e sor. Ezzel összefüggésben az első- és másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy ez a jog nem gyakorolható korlátlanul, annak határt szab az együttműködési kötelezettség Hszt. 3. §-ában rögzített követelménye és a joggal való visszaélés Hszt. 4. §-ában meghatározott tilalma.
- [52] Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságok jogszerűen értékelték az azonnali hatályú lemondás indokának okszerűtlenségeként, hogy a felperes hosszabb időn - egy éven, majd hat héten - keresztül nem élt az azonnali hatályú lemondás jogával. E megszüntetési mód célja a hivatásos állomány tagját ért súlyos jogsérelem orvoslása a jogviszony azonnali felszámolása révén, mely csak akkor érhető el, ha azt a hivatásos állomány tagja - amennyiben akadályoztatva nincs - rövid időn belül alkalmazza.
- [53] Figyelemmel arra, hogy a bíróságok nem a törvényben nem szereplő objektív és szubjektív határidő elmulasztására, hanem elsődlegesen a felperes által megjelölt indokok okszerűtlenségére alapították döntésüket, ezzel összefüggésben a felperes alaptalanul hivatkozott a Kp. 2. § (1) bekezdésben meghatározott, a közigazgatási szervvel szembeni hatékony jogvédelem elvének sérelmére is. Ez ugyanis csak megalapozott kérelem esetén illetheti meg a közzolgálati perben eljáró felet, a felperes kérelme viszont - a fentiek szerint - nem volt alapos.
- [54] A bíróságoknak szükségtelen volt kitérniük a megjelölt indokok valóságának értékelésére, mivel azok okszerűtlenségükre figyelemmel irrelevánsak. Ugyanígy nincs jelentősége a felperessel szemben indított büntetőeljárások kimenetelének sem, mivel azokra, mint az azonnali hatályú felmentésre okot adó körülményre a felperes az írásban benyújtott indokolásában egyáltalán nem hivatkozott.
- [55] A felperes által megjelölt további jogsértés a Kp. 104. § (2) bekezdésében írtak szerint nem volt elbírálható, mivel a Ptk-nak önmagában 299. §-a nincsen, a 6:299. §-a pedig a - jelen perben nem értelmezhető - közvetítő kártalanítást szabályozza, amelynek alkalmazását a Hszt. nem teszi lehetővé.
- [56] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett részét a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján - a fenti indokolásbeli módosítással - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [57] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperes a Kp. 35. §-ában foglaltak alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperes jogtanácsosi munkadíjból álló

felülvizsgálati eljárási költségét, amelyet a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) és (6) bekezdése alapján, mérsékelt összegben - a kifejtett jogtanácsosi munkával arányban - állapított meg.

[58] A felperest a Kp. 35. § (4) bekezdése által alkalmazni rendelt Pp. 525. §-a értelmében megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján irányadó Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén marad.

[59] A felülvizsgálati kérelem elleni további jogorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el [Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 107. § (1) bekezdés].

Budapest, 2020. szeptember 21.

. Zánthy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő